

SVAR PÅ REMISS OM INRIKTNINGSUNDERLAG FÖR INFRASTRUKTURPLANERINGEN FÖR PERIODEN 2026–2037

Inledningsvis vill vi tacka för möjligheten att lämna remissvar på Trafikverkets inriktningsunderlag.

Handelskammaren Värmland representerar 1 200 företag från alla branscher, alla storlekar och alla kommuner i Värmland. Varannan värmlänning som går till jobbet varje dag gör det till en av våra medlemsorganisationer. Vi är en regional och oberoende näringslivsorganisation. Värmländska företags tillväxt, konkurrenskraft och framgång har varit vår drivkraft i över 100 år.

Sammanfattning av Handelskammaren Värmlands synpunkter

- Handelskammaren Värmland bedömer att processen vid framtagandet av inriktningsunderlaget i huvudsak varit god, även om näringslivets behov bör beaktas ytterligare vid framtida processer.
- Handelskammaren Värmland poängterar att en robusthet i samtliga trafikslag – flyg, sjöfart, väg och järnväg – samt kopplingen dem emellan och intermodalitet är nödvändig för näringslivets fortsatta utveckling.
- Handelskammaren Värmland anser, i likhet med Trafikverket, att drift och underhåll bör prioriteras före nyinvesteringar inom ramen för det statliga anslaget. Handelskammaren Värmland anser, parallellt med detta, att större samhällsviktiga investeringar, i högre utsträckning än i dag, ska realiseras genom alternativ finansiering.
- Handelskammaren Värmland förordar en ramnivå plus 20 procent eller mer, i syfte att hämta hem delar av den befintliga underhållsskulden och därigenom skapa bättre förutsättningar för ett konkurrenskraftigt, hållbart och framgångsrikt näringsliv i hela landet.
- Handelskammaren Värmland anser att Trafikverket måste jobba mer kraftfullt för att begränsa kostnadsökningar och öka effektiviteten.
- Handelskammaren Värmland konstaterar att stråket Stockholm-Oslo bedöms som viktigt, men lämnas samtidigt utan förslag på säkerhets- och kapacitetshöjande åtgärder.

Handelskammaren Värmland lämnar härmed följande synpunkter på Trafikverkets inriktningsunderlag.

Drift och underhåll

Transportpolitikens övergripande mål är "att säkerställa en samhällsekonomiskt och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela Sverige".

Handelskammaren Värmland konstaterar att Sverige och Värmland lider av en stor underhållsskuld och kapacitetsbrist när det gäller såväl vägnät som järnvägssystem. Detta bekräftas återkommande av Handelskammarens medlemsföretag runt om i Värmland. Det handlar bland annat om framkomlighetsproblem, trafiksäkerhet, en undermålig vinterväghållning och stora störningar så fort det uppstår mindre problem i trafiken. Företagen måste kunna lita på att människor och gods kommer fram i tid. Så att näringslivet kan lägga kan lägga på att planera snarare än att parera.

Handelskammaren Värmland anser, i likhet med Trafikverket, att drift och underhåll bör prioriteras före nyinvesteringar inom ramen för det statliga anslaget. Handelskammaren Värmland förordar en ramnivå plus 20 procent eller mer, i syfte att hämta hem delar av den befintliga underhållsskulden och därigenom skapa bättre förutsättningar för ett konkurrenskraftigt, hållbart och framgångsrikt näringsliv i hela landet.

Parallellt med detta förväntar sig Handelskammaren Värmland att Trafikverkets arbete med att begränsa kostnadsökningarna och öka effektiviteten intensifieras. Det är vad näringslivet behöver hantera dagligen. Det borde rimligtvis vara en självklarhet även hos landets myndigheter.

Alternativ finansiering

Handelskammaren Värmland är medvetna om att ekvationen "fokusera på drift och underhåll" och "nysatsningar inom vägnät och järnvägssystem" är svår att få ihop. Det finns många som är beredda att betala för en bättre infrastruktur och bättre resmöjligheter. Samtidigt finns det ett stort intresse från privata aktörer att investera i infrastrukturen i Sverige.

Handelskammaren Värmland hoppas därför att Trafikverket kan konkretisera vilka finansieringsformer som är lämpliga att gå vidare med för olika typer av objekt i åtgärdsplaneringen.

Stråket Stockholm-Oslo

Handelskammaren Värmland anser att inriktningsunderlaget väcker farhågor när det gäller stråket Stockholm-Oslo. Stråket pekas i inriktningsunderlaget ut som viktigt, men lämnas utan några större planerade åtgärder.

Stråket, både E18 och järnvägen, är viktigt både ur ett regionalt, nationellt och internationellt perspektiv. Sedan tidigare vet vi att en utbyggd järnväg mellan huvudstäderna vore samhällsekonomiskt lönsam. Stråknytan är tydlig och skulle underlätta för ett mer hållbart resande. I och med det geopolitiska läget och Nato-medlemskapet står det dessutom, ur ett säkerhetsperspektiv, klart att de öst-västliga förbindelserna behöver förbättras. Inom stråket finns flera viktiga försvarsfunktioner, till exempel viktiga aktörer inom försvarsindustrin och dess underleverantörer, regementet A9 i Kristinehamn samt myndigheter såsom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Plikt- och prövningsverket och Myndigheten för psykologiskt försvar.

I Värmland håller såväl E18 som Värmlandsbanan en väsentligt lägre standard än i övriga stråket, och exempelvis sträckan Kil-Karlstad-Kristinehamn är ett av Sveriges mest trafikerade enkelspår. Detta skapar stora utmaningar för näringslivet både när det gäller transporter av gods och människor.

I regeringens direktiv till Trafikverket framgår att EU:s TEN-T bör beaktas. När det gäller stråken Stockholm-Oslo och Göteborg-Oslo menar Handelskammaren Värmland att det inte beaktats tillräckligt.

Slussarnas betydelse för Vänersjöfarten

Handelskammaren Värmland anser att det väcker farhågor att slussarna mellan Vänern och Göta älv innefattas i gruppen "obundna investeringar" tillsammans med ett antal större olönsamma järnvägsprojekt, vilka Trafikverket anger som möjliga att flytta eller ompröva utifrån var de ligger för utförande i den nationella planen.

Handelskammaren Värmland vill poängtera att investeringar i slussarna bedöms vara samhällsekonomiskt lönsamma och att alternativkostnaderna i form av utebliven sjöfart kommer kosta stora summor där 1400 arbetstillfällen bara i Karlstadsregionen förväntas gå förlorade, eftersom vissa företag är helt beroende av sjöfarten för sin verksamhet. Godset kan i flera fall inte transporteras på annat sätt än sjöfart på grund av vikt, storlek och ekonomiska grunder.

En investering i slussar kan enligt Trafikverket och Sjöfartsverket inte skjutas upp av tekniska skäl eftersom de är i så dåligt skick att det inte längre går att upprätthålla deras funktion efter 2030. Planerad byggstart är 2027, 2028 och 2029 för slussarna i Lilla Edet, Trollhättan och Vänersborg.

Sandra Sundbäck

VD, Handelskammaren Värmland